

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 285/07-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., K., zastúpeného advokátkou Mgr. V. H., L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva garantovaného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a Dodatkového Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Obvodného pozemkového úradu B. a vydaním jeho rozhodnutia sp. zn. OPÚ-49/2006/SLZ z 25. januára 2006, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho rozsudkom č. k. 23 Sp 13/2006-18 z 25. mája 2006 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho rozsudkom sp. zn. 2 Sž-o-KS 101/06 z 1. augusta 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2007 doručená sťažnosť J. M., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. V. H., L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva garantovaného v čl. 20

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dodatkového Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Obvodného pozemkového úradu B. a vydaním rozhodnutia sp. zn. OPÚ-49/2006/SLZ z 25. januára 2006, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho rozsudkom č. k. 23 Sp 13/2006-18 z 25. mája 2006 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jeho rozsudkom sp. zn. 2 SŽ-o-KS 101/06 z 1. augusta 2007.

Zo sťažnosti vyplynulo, že:

«Sťažovateľ si uplatnil v súlade so zákonom číslo 503/2003 Z. z. nárok na vrátenie nehnuteľného majetku pozemnoknižných parciel číslo 3275-3281 zapísaných v pozemnoknižnej zápisnici číslo 313 pre katastrálne územie K. na Obvodnom pozemkovom úrade v B.

Sťažovateľ sa označil za oprávnenú osobu podľa § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. s odvolaním sa na kúpne zmluvy číslo 13/79, 35/77 a 3/78, ktoré uzatvoril v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok.

Správny orgán jeho žiadosti nevyhovел Rozhodnutím číslo OPÚ -49/2006/SLZ zo dňa 25. 01. 2006 rozhodol, že sťažovateľ nespĺňa podmienky na navrátenie vlastníctva k pozemkom ani mu za tieto pozemky nevzniká právo náhrady.

Dôvodom zamietavého rozhodnutia správneho orgánu bola skutočnosť, že sťažovateľ nepreukázal že by kúpna zmluva bola uzatvorená za nápadne nevýhodných podmienok, pretože sťažovateľovi bola vyplatená náhrada za pozemky v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi, a keďže podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. musia byť obidve podmienky - tieseň i nápadne nevýhodné podmienky, splnené kumulatívne, bolo zbytočné skúmať existenciu tiesnivých okolností, ktoré viedli sťažovateľa k uzatvoreniu kúpnej zmluvy.

S vysloveným právnym názorom sa stotožnil i Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil a rovnako i Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Obidva súdy vo svojej argumentácii ešte dodávajú, že samotná hrozba vyvlastnenia (i keď sťažovateľ túto neuvádzal ako tiesnivú okolnosť pri uzatváraní kúpnej zmluvy) nie je

tiesnivou okolnosťou, ktorú má na mysli zákon číslo 503/2003 Z. z. a tiež výška náhrady mala byť v súlade s vtedajšími cenovými predpismi, nie dnešnými.

Sťažovateľ sa nestotožňuje správnym názorom vysloveným hore uvedenými orgánmi a považuje ich rozhodnutie za vážne zasahujúce do jeho práva vlastníť majetok.

V zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písmeno l) zákona číslo 503/2003 Z. z. oprávnenou osobou je i osoba, ktorej pozemok prešiel do vlastníctva štátu v dôsledku „vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená...“

Sťažovateľ bol nútený odpredať pozemok kvôli výstavbe priehrady. Štátne orgány vyvinuli na sťažovateľa i ostatných obyvateľov mimoriadny nátlak s cieľom vykúpiť od nich pozemky a stavby na nich za úradnú cenu. Nátlak a spôsob zodpovedali metódam socialistickej spoločnosti a morálky a socialistickej koncepcii vlastníckeho práva založenej na potláčaní súkromného vlastníctva. Pri vyvlastňovaní štátne orgány postupovali maximálne nešetrne a bezohľadne voči požiadavkám vlastníkov, vyvlastňovalo sa v oveľa väčšom rozsahu než bolo nevyhnutné, síce za náhradu, ktorá mala byť v súlade s vtedy platnými predpismi, ale ktorá neumožňovala vyvlastneným osobám zachovať si doterajší životný štandard (za utrženie náhradu si sťažovateľ a jeho rodina nemohli kúpiť ani postaviť porovnateľný rodinný dom s tým o aký prišli a už vôbec si nemohli dovoliť kúpiť pozemky).

Sťažovateľ nepodpisoval pred štátnym orgánom kúpnu zmluvu, podpisoval len čistý papier, t. j. bianko zmluvu, do ktorej pracovníčka dopísala parcely, pričom ho len ubezpečila, že urobí tak, aby bolo dobre. Sťažovateľ dodnes nepociťuje to, čo sa urobilo, že by bolo dobre pre neho a jeho rodinu.

Sťažovateľ vyvlastnením prišiel o rodinný otcovský majetok, ktorý z polovice zdedil po svojom otcovi a spolovice po svojej matke, takže konštatovanie Najvyššieho súdu SR o tom, že sťažovateľ je spoluvlastníkom len 1/2 majetku vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Sťažovateľ však bol nútený odpredať celý majetok, nielen jeho ideálnu polovicu.

Sťažovateľ je roľník a vyvlastnením majetku prišiel i o svoje živobytie, nakoľko nechodil ani do škôl, ale pripravoval sa na to, že bude na pôde hospodáriť.

Pokiaľ aj správny orgán zistil, že sťažovateľ nie je oprávnenou osobou podľa § 3 ods. 1 písmeno j) zákona číslo 503/2003 Z. z. pri dôslednom postupe podľa zákona číslo

71/1967 Zb. mal skúmať, či sťažovateľ nie je oprávnenou osobou podľa iného kritéria uvedeného v § 3 ods. 1 zákona číslo 503/2003 Z. z.

Parcely, ktorých navrátenia sa sťažovateľ domáha neboli použité na účel, na ktorý boli vyvlastnené a sťažovateľ z vlastnej iniciatívy predložil aj stanoviská dotknutých orgánov k tomu, že pôdu by bolo možné vydať sťažovateľovi na užívanie, dokonca si sťažovateľ za týmto účelom dal vyhotoviť geometrický plán, za ktorý zaplatil 16.000,- Sk».

Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti uvádza, že sa «nemôže stotožniť s podľa neho veľmi „zjednodušenou“ argumentáciou súdov o tom, že pokiaľ mu bola vyplatená náhrada je irelevantné skúmať za akých tiesnivých okolností bola kúpna zmluva uzatváraná.

Poukazujeme na to, že pokiaľ súd mal za to, že alternatíva vyvlastnenia, ktorá sťažovateľovi hrozila (popri hrozbe väzenia, o čom bol vážne presvedčený, že mu hrozí), bola alternatívou legálneho pozbavenia vlastníckeho práva pokiaľ bola vyplatená náhrada v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi, mal sa zaoberať i tou alternatívou, či sťažovateľ nie je oprávnenou osobou podľa § 3 ods. 1 písmeno l) zákona číslo 503/2003 Z. z.

Obsahom vlastníckeho práva je i nezávislosť a samostatnosť vlastnícka pri ovládaní predmetu svojho vlastníctva.

Výnimkou zo zásady uvedenej v článku VI.3. sťažnosti je vyvlastnenie, ktoré možno vykonať: v nevyhnutnej miere, vo verejnom záujme, na základe zákona a za primeranú náhradu. Tieto dnes platné ústavnoprávne kritériá postup štátneho orgánu voči sťažovateľovi v roku 1978 nezohľadňoval.

Súdy rozhodujúce o nárokoch občanov podľa zákona číslo 503/2003 Z. z. by však mali prípad posudzovať z hľadiska dnes platných ústavnoprávnych kritérií! V opačnom prípade pokračujú svojimi rozhodnutiami v porušovaní vlastníckych práv práve tých občanov, u ktorých v minulosti už postupom štátu k výraznému porušeniu práva vlastníť majetok došlo».

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že

„postupom Obvodného pozemkového úradu v B. vydaním Rozhodnutia v správnom konaní číslo OPÚ-49/2000/SLZ zo dňa 25. 01. 2006, ktorým bola zamietnutá žiadosť

sťažovateľa podľa zákona číslo 503/2003 Z. z. na navrátenie vlastníctva k pozemkom, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici pri rozhodovaní o podanom odvolaní proti rozhodnutiu správneho orgánu Rozsudkom číslo 23 Sp/13/2006-18 zo dňa 25. 05. 2006 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pri rozhodovaní o odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu Rozsudkom číslo 2 Sž-o-Ks 101/2006 zo dňa 01. 08. 2007 bolo porušené jeho právo garantované článkom 20 odsek 1 Ústavy SR a Dodatkovým Protokolom číslo 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- rozhodol o zrušení Rozsudku Najvyššieho súdu SR číslo 2 Sž-o-Ks 101/2006 zo dňa 01.08.2007 a o vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie

- o povinnosti nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastupovania v súlade s vyhláškou číslo 655/2004 Z. z. v platnom znení“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Vychádzajúc zo subsidiárnej právomoci ústavného súdu ústavný súd uvádza, že rozhodovať o ochrane vlastníckeho práva prislúcha všeobecným súdom, ktoré samy osebe nemôžu byť primárnym porušovateľom vlastníckeho práva sťažovateľa, ale v zásade len v spojení s porušením ústavnoprocených princípov konania pred všeobecnými súdmi, ktoré však sťažovateľ nenamietal. Akceptujúc tento prístup ústavný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2007